

HABERLER Lizbon'daki AB Uyuşturucu Ajansından

CİNSİYET PERSPEKTİFİNDEN UYUŞTURUCU KULLANIMI

Avrupa'da kadınlara yönelik uyuşturucu tedavi hizmetleri hala sınırlı

(23.11.2006, LİZBON) **AB uyuşturucu ajansı (EMCDDA)**, Avrupa'daki sağlık hizmetlerinin uyuşturucu sorunu olan kadınların özel ihtiyaçları olduğu ve bunların özel müdahaleler gerektirdiği gerçeğine uyanmakta olduğunu ama sadece kadınlara yönelik tedavi hizmetlerinin hala son derece sınırlı olduğunu bildirmektedir. Bu ifade, kurumun bugün yayımlanan **Avrupa'da uyuşturucu sorununun durumu hakkındaki 2006 Yıllık raporu** ile birlikte uyuşturucu kullanımına bir cinsiyet perspektifi getirmeye yönelik olarak yer almıştır ⁽¹⁾.

Bugünkü değerlendirmeye göre, uyuşturucu tedavisi hizmetleri çoğunlukla, büyük lde erkeklerden oluşan opioid bağımlıların ihtiyaçları etrafında düzenlenmekte olup, 'cinsiyete özel tedavi' genellikle kadın uyuşturucu kullanıcılarını hedefleyen müdahaleler anlamına gelmektedir. Ancak neredeyse bütün **AB ye Devletleri** ile **Norveç** artık sadece kadınlar ya da çocuklu kadınlar için en az bir uyuşturucu tedavi birimi sunarken, bu gibi hizmetler istisna teşkil etmekte olup, çoğu zaman büyük Őehir merkezleriyle sınırlı kalmaktadır. Sonuç olarak kadınların çoğuna hala genel servisler yoluyla yardım edilmektedir.

Konu hakkında yorumda bulunan **EMCDDA Müdürü Wolfgang Götz**: 'Raporumuz, bugün tüm Avrupa'da bize yol gösterecek iyi tedavi uygulaması örneklerinin bulunduğunu açıkça belgelemektedir. Hamile kadınlar için verimli, çocuklu kadınların sorunlarına karşı duyarlı ve hatta uyuşturucu sorunları fiziksel ya da cinsel istismara bağlı olanları çevreleyen karmaşık meseleler için dahi faydalı olan hizmetler sunulmaktadır. O halde eğilmemiz gereken mesele kadınların ihtiyaı olan hizmetlerin tipi değil, daha ziyade bu tipte özel bakımın daha erişilir ve daha yaygın olarak bulunabilir hale gelmesini nasıl sağlayabileceğimizdir', demektedir.

Uyuşturucu sorunlarını idare etmek — ve çekilme rahatsızlığından sakınmak — anne ve çocuğun sağlığını korumak için önemlidir. Hamile uyuşturucu kullanıcıları için tedaviye tercihli erişim sunan özel hizmetler artık pek çok ülkede bulunmaktaysa da, destek ocuk doğduktan sonra her zaman devam etmemektedir.

Hali hazırda Avrupa'da uyuşturucu tedavisine başlayanların yaklaşık %20'si kadınlardır. alışmalar sonucunda, ocuk bakımının kadınları yardım almaktan caydıran anahtar bir faktör olduğu saptanmıştır — ayakta uyuşturucu tedavi hizmetleri görmeye başlayan kadınların neredeyse dörtte biri (%23) mevcut durumda çocuklarla birlikte yaşamaktadır. Bundan dolayı ocuk bakımı meselelerini ele almak, kadın uyuşturucu kullanıcılarını tedaviye çekebilecek ve tedavide tutabilecek kadın dostu hizmetler geliştirmek için temel bir unsur teşkil etmektedir. **Belçika, ek Cumhuriyeti, Almanya, Yunanistan, Fransa, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya, Portekiz, Birleşik Krallık ve Norveç**'in hepsi ocuk bakımı unsuru bulunan programlar sunmaktadır. Cinsiyete zel hizmetlerin odak noktasını genellikle annelik oluştururken, rneğin **İsveç**'te yapılan bir çalışma uyuşturucu bağımlısı erkekler için babalığın önemini vurgulamaktadır.

Hasar azaltma tedbirleri kadınları ihmal mi ediyor?

Tüm AB lkelerinde, aşırı dozda uyuşturucudan ölen erkeklerin sayısı kadınlardan fazla olup, uyuşturucuya bağlı ölümlerin, ülkeye bağlı olarak, %7 ila %35'ini kadınlar oluşurmaktadır. Bununla beraber, bugünkü değerlendirme, uyuşturucuya bağlı ölüm eğilimlerinde cinsiyetler arasında 'önemli farklılıklara' işaret etmektedir. AB'de aşırı dozdan ölümler, 2000 ve 2003 arasında, erkekler arasında %30 civarında düşerken (AB-15),

kadınlar için rapor edilen ölümlerin sayısı aynı dönemde sadece %15 civarında düşmüştür. Bu durum, yüksek riskli uyuşturucu kullanıcılarını hedefleyen hasar azaltma tedbirlerinin kadınları erkeklerden daha mı az etkilediği sorusunu doğurmaktadır.

Ayrıca, uyuşturucu enjekte eden kadınlar arasındaki nispeten yüksek HIV enfeksiyonu oranları da kaygı vericidir. Enjekte eden kadın uyuşturucu kullanıcıları (EUK'lar) daha sıklıkla seks alanında çalışmakta olup, HIV enfeksiyonuna karşı daha açıktır. Dokuz AB ülkesindeki EUK'larla yapılan çalışmalardan elde edilen yeni veriler HIV yaygınlığının erkek EUK'lar arasında ortalama %13,6 ve kadınlar arasında da %21,5 olduğunu gösteriyordu.

EMCDDA, genel olarak erkeklerin uyuşturucu enjekte etme ve bu yüzden ölme oranının daha yüksek olmasına rağmen, enjekte eden kadınların hem daha çok risk altında hem de ulaşılması daha zor olabileceği gerçeğini göz ardı edemeyeceğimiz konusunda bizi uyarılmaktadır.

Cinsiyetler arasındaki fark azalıyor mu?

Bugünkü değerlendirme, 'Cinsiyetler arasında uyuşturucu sorununun hemen hemen tüm açılarından önemli farklılıklar bulunmaktadır' diye belirtmektedir. Bütün Avrupa ülkelerinde uyuşturucu kullanıcıları arasında, özellikle de kullanımın sık, yoğun ve sorunlu olduğu durumlarda, erkeklerin sayısı hala kadınlardan fazladır.

Yetişkin nüfus (15–64 yaş arası) hakkındaki bir **EMCDDA** araştırma verileri analizi, erkek ve kadınlarda uyuşturucu kullanımı seviyeleri arasındaki farkların azaldığına dair hiçbir güçlü kanıt bulmamıştır. Ancak, öğrenciler (15–16 yaş) arasında uyuşturucu kullanımı hakkındaki veriler kimi kaygı verici eğilimler ortaya koymaktadır. Bazı Üye Devletler'de, kızların yaşam boyu uyuşturucu ve alkol kullanımlarında erkeklere yetişmeye başlamış gibi görünmesi, bunun uyuşturucu kullanımının gelecek seviyeleri üzerindeki muhtemel etkisi hakkında sorulara yol açmaktadır.

Örneğin, **Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, İrlanda, Letonya, Polonya, Slovakya ve Norveç**'teki yeni çalışmalar hayatlarında en az bir kez esrar denemiş olan öğrencilerde cinsiyetler arasındaki farkın azaldığını göstermektedir (Şekil 4). Ayrıca üç ülkede — **İrlanda, Finlandiya ve Norveç**'te — kabaca eşit sayıda erkek ve kadın öğrenci uyuşturucuyu en az bir kez kullanmış olduğunu rapor etmektedir. Benzer şekilde, **Çek Cumhuriyeti, Almanya, İspanya, Estonya, Macaristan, İrlanda, Letonya, Slovakya, Finlandiya ve Birleşik Krallık**'ta da ecstasy'nin yaşam boyu kullanımı için cinsiyet oranları yaklaşık olarak eşitti (Şekil 5) ⁽²⁾.

Tüm Avrupa'da, eğlence ortamlarında aşırı düzeyde içme (geçmiş ayda aynı gecede beş veya daha fazla alkollü içki), **İrlanda, Birleşik Krallık ve Norveç** dışında, erkekler tarafından daha yaygın olarak rapor edilmeye devam etmektedir (Şekil 8). Kızların düzenli olarak başı çektiği tek uyuşturucu kullanımı türü, sakinleştirici ve yatıştırıcıların reçetesiz olarak yaşam boyu kullanımınıdır. Burada seviyeler yüksek olabilmektedir: rapor eden ülkelerin yarısından fazlası %5 veya üzeri yaşam boyu yaygınlık oranları sunarken, bu oran **Litvanya**'daki kızlar arasında %18'e ve **Polonya**'da %22'ye kadar çıkmaktadır (Şekil 7).

Erkek çocuklar — uyuşturucuyu önleme konusunda kaçırılmış bir fırsat

Genç erkekler, uyuşturucu kullanma ve buna bağlı sorunlar geliştirme konusunda kızlardan daha büyük risk altındadır. Artan sayıda araştırma, genç erkeklerin gelişimsel ihtiyaçlarına göre yapılandırılmış müdahalelerin hizmet geliştirme alanı için umut vaat edebileceğini göstermektedir. Bu bulgulara rağmen, cinsiyete yönelik önleme çalışmaları tüm Avrupa'da nadir olmaya devam etmekte ve uygulandığı yerlerde de, genellikle kızlara yönelik olarak yapılmaktadır. Bundan dolayı, özel olarak erkek çocukların ihtiyaçlarını hedef alan önleme programlarının eksikliği Avrupa'da uyuşturucuyu önleme çalışmaları için kaçırılmış bir fırsat teşkil etmektedir.

Wolfgang Götz son olarak, 'Avrupa devletleri uyuşturucu alanında cinsiyet meselelerine ilk kez dikkat çekilmesini istediğinden beri 20 yıldan fazla zaman geçmiştir. Bugün, bu meselenin öneminin ilke olarak benimsenmesinin genel uygulamaya yansıtılması gerekmektedir. Mesaj açıktır: yeni hizmetler, cinsiyetin

bireylerin yaşadığı türde sorunların yanı sıra, tedaviye başlama konusundaki isteklilik ve faydalı olacak hizmet türleri üzerinde de etkisi bulunduğu gerçeğine karşılık vermelidir', demektedir.

Notlar:

(¹) *Selected issue*: 'A gender perspective on drug use and responding to drug problems' <http://issues06.emcdda.europa.eu>
Bu haber bülteninde aktarılmış tüm Şekiller bu *Seçili konuda (Selected issue)* bulunabilir.

(²) ESPAD verileri — <http://www.espad.org/index.html>